

121
9(A-C)

(1) ~~अमरकोश द्वितीयकांडः ।~~

(2) ~~अमरकोश तृतीयकांडः ।~~

✓ (3) किराता जुनी व म । C

Kratarjuniya

किं सता

प्रियाया

जुनीयम

श्रीगणेशाय नमः॥ विहितं नमः प्रियामथ निमित्तं गरीयसी॥ उपपत्तिः
दूजिताश्रयं नृपसूचयचनं वृकोदरः॥ १॥ यद्वोचदवेष्यमानि नृपवितः
स्नेहमये नचक्षुषा॥ अपिवागधिपस्य हृदयं वचनं तद्विदधीत विस्मयम्॥ २॥
विषमोपिविगाह्यते नयः कृततीर्थः पयसा मिवाशयः॥ सतु तत्र विशेषदुर्लभः
सदुपन्यस्यति कृत्यवर्त्मयः॥ ३॥ पश्चिन्नामसुरे गरीयसी व्यथकेस्मिन् च सिद्ध
तोजसाश्च॥ अतिदीर्घं वतीव मेव जेवतुरपीयसि दृश्यते गुराः॥ ४॥ इयमिष्टगुरा
यरोचतां कचि नार्था प्रवते पिभारती॥ ननु वक्तु विशेष निष्पृहा गुरा गृह्यावचने वि
पश्चितः॥ ५॥ चतस्रश्च पिते विवेकिनी नृपविद्या मुनिरुतिमागता॥ कथमेत्यमति
विपर्ययं दुःखिणी यदुःखमिवावसीदति॥ ६॥ द्विषतामदयेस्सुमेधसा गुरुस्वतन्त्रः
सुमर्षगः॥ नमस्तानपिभूतिमिच्छता फलसमप्रवराः परिश्ययः॥ विधुरकिं

१२/१८

किं तं
९

मतः परम्यरेव यगीताङ्गमिते दशाभिप्रायः ॥ अवंसीदतियसुरैरपित्वयिसं
भावि तदृत्तिपौरुषम् ॥ ११ ॥ अपिरेरापनपरस्यस्यसीम्विपरीतादिगरा
चात्मनः ॥ शयमृत्तिमुपेक्षते कृतीकुरुते तत्प्रतिकारमन्यथा ॥ ८१ ॥ अनुपाल
यतामदेव्यतीसुभुशक्तिद्विषतामनीहया अपायां त्यचिरान्महीभुजं जनेन
वीदभयादिवश्रियः ॥ १० ॥ क्षययुक्तमपि स्वभावजन्मधनम्भा मशिवं विवृद्धय ॥
प्रणमन्यनपायमुत्थितमतिपञ्चमिव प्रजानृपं ॥ ११ ॥ प्रभवः रवस्तु कोशदराड
योः क्रतुपंचाङ्गविनिर्णीयो नयः सविधेयपदे सुदक्षता नियतिः लोकश्चानुसूय
ते ॥ १२ ॥ अभिमानवतो मनःस्विनः प्रियमुद्यैः पदमारुरुक्षतः विनिपातनिवर्तनक्ष
ममतमात्मन्यनमात्मपौरुषम् १३ विपदो विभवन्त्यविक्रमं रहयत्यापदुपेतमायतिः
नियतात्मन्तेनिरायते रगरीयन्तपदं नृपश्रियः १४ तदन्तमप्रेतिपक्षमुन्नतेरवलं
व्यवसायवन्ध्याताम् निवसंति पराक्रमाश्रयानविघादेन समंसमृद्धयः १५

अथचेदवधिः प्रतिपद्यते कथमाविः कृतजिह्ववृत्तिना धृतराष्ट्रसुतेन सुत्यजश्रिरमास्वा
द्यनरेन्द्रसम्पदः १६ दिव्यताविहृतं त्वयाऽथवायदित्वा पुनरात्मनः पदमजनना
थतवानुजन्मनां कृतमाविः कृतपोरुधेर्भुजैः १७ मदसिक्तमुखेर्मृगाधिपः करिभिर्व
र्तयते स्वयं त्वच्चयनखलु तेजसा जगत्तमहानिर्द्धृतिभूतिमन्यतः १८ अभिमानध
नस्पगल्वरैरसुभिः स्थासुयशश्चिषतः अचिरं शुवित्ना सच अत्माननुत्तमः फ
तमानुषङ्गिकम् १९ ज्वलितं नहिररायरेत संचयमास्कन्दति भस्मना भनः अभिभूतिभ
यादसूनतस्सुखमुनिन धाममानिनः २० किमपेक्ष्य फलम्ययो धरान् ध्वनतः प्रैर्ययते म
गाधिपः प्रकृतिः खलु सामहीयसः सहते नान्यसमुन्नतिं यथा २१ कुरुतमतिमेव वि
क्रमे नृपनिर्धयतमः प्रमादजम् ध्रुवमेतदवेहि विद्विषान्त्वदनुत्साहता विपतयः २२
द्विरदानीवादिग्विभाषितान् चतुरस्रो यनिधीनिवायतः प्रसहेत ररोतवानुजान्
दिव्यतां कश्चातमन्युतेजसः २३ ज्वलनतस्तव जातवेदसस्सततं वैरि कृतस्य चेतसि

शिव०

२

कि० न०

विदधातुशमं शीवेरारिपुनारी नपनोबुसनातिः २४ इति दर्शितविक्रियं सुतं म
रुतः कोपपरीतमानसं उपसोत्वयितुं महीपतिर्द्विरदं दुष्टमिवोपचक्रमे २५ अप
वर्जितविस्मवेशुचो हृदयग्राहिणी मङ्गलास्पदे विमलानवविस्तरे गीरां मतिराद
शी इवाग्निदृश्यते २६ स्फुटतानपदैरपाकृतानचनस्वीकृतमर्थगौरकं राचितापृथगा
र्थतागिरान्नचसामर्थ्यमपोहितं लक्षितम् २७ उपपत्तिरुदाहनावनादनुमानेन न च
गमक्षतः इदमीदृशानीदृशाशयः प्रसभं चक्रमुपक्रमेतेतकः २८ अभितृप्ततया
तथापि मेहदयं निरीयमेव धेयति अवसायार्थं नृक्षमास्तुरवं नावीधेयेषु विशेष
संपदः २९ सहसा विदधीत नाक्रिया मविवेकेः परमापदाम्यदम् वृणुते हीवि
मृशकारिणं गुणानुधास्त्वयमेव सम्पदः ३० अभिवर्षती यो नुपालयत विधि
वीजानीविवेकवारिणा ससदा फलशालिनी क्रियां शरदं लोक इवाधिति यति
३१ शुचिभूययाति शुतं वपुः प्रशमस्तस्य भवत्यलं क्रिया प्रशमाभरणां पराक्रमः

शिव०

२

सनयाजदित्तसीद्धिभूराः ३२ मतिभेदतमासीरोहितेगहनेकृत्यविधोविवेकि
नाम् सुकृतःपरिशुद्धआगमःकुरुतेदीपश्चार्थदर्शनम् ३३ स्फुरणीयगुरोर्मि
हात्मभिश्चरितेवर्त्मानेयच्छतामनः विधिहेतुरहेतरागसांविनीपातोपिसम
स्समुन्नतेः ३४ श्रीनमोपायिकङ्करीयसीधुनानिष्पत्तिमदावितायाति विगणाय
नयनिषोरुषंविहितक्रोधजयाजिगीषवः ३५ अपनेयमुदेतोमिच्छतामिमीरंरोष
मयंधियापुरः आविभिद्यानिशाहृतनमः प्रभयानांशुमतायुदीयते ३६ वलनवा
नपिकोपजन्मनस्तमसोनामिभवंरुगद्वियः ॥ ३७ ॥ क्षयपक्षद्रवेन्द्रीकलास्स
कलाहन्तिस्मात्किं सम्यदः ॥ ३८ ॥ समष्टिरुपेतिमार्दवंसमयेयश्चतनोतिनिग
ताम् ॥ अथितिवृत्तिर्लोकमोक्षसासविद्यस्वानिवमदिनीपतिः ॥ ३९ ॥ क्वचि
यपरिग्रहः श्रियां कचडुष्टंद्रियवाजिवश्यता ॥ शरदभ्रचलाश्रयेद्वियैरसुर
साहिवदुष्टला विप्रयः ॥ ४० ॥ किमसामयिकं विधिन्वेतामनसः सोममृपा नरं हसः

३

किरात

क्रियते पतिरुच्यते रपामवताधीरतयाः धरिः कृतः ॥ ४८ ॥ श्रुतमप्यधिगम्येति
 पूत्रविनयते न शरीरजम् ॥ जनयंत्यचिराय संपदामयशस्तेरवतुयायला
 श्रयं ॥ ४९ ॥ अतिपातितकायसाधना स्वराशिरेंद्रियवर्गतापिनी जनवन्म
 नेतमक्षमानयसिद्धेरपनेतुमर्हसि ॥ ५० ॥ उपकारकृमायतेर्भ्रं प्रसवः कर्म फ
 लस्य भूरिरगः ॥ अनुपायिनिवर्हणं न तितिष्ठासममस्ति साधनम् ॥ ५१ ॥
 प्रकृतिप्रवरणविहाय न स्सहजप्रेमनिवृद्धचेतसः ॥ प्रकृतिप्रसदासुखे
 धनं प्रथमे मानं न तां न वृहजयः ॥ ५२ ॥ सुहृदस्सहजास्तपे तरे म तमेवा न वि
 लंघयन्ति ये ॥ विनयादिवयापयंतिते धृतराष्ट्रतमजमात्मसिद्धये ॥ ५३ ॥ अमि
 योगइमान्महोभुजो भवेता तस्य कृतः कृतावधेः ॥ प्रविष्टा दयिता समुत्पन्नरहसि
 रश्मः कृमलाकशनिव ॥ ५४ ॥ उपजापसहान्विलङ्घयन्सविधा तान्पति
 नोदतः ॥ सहते न जनोपधः क्रियाङ्गि ॥ सुलोकाधिक्रुधामराजकम् ॥ ५५ ॥

३

असमापितकृत्यसम्यदाह तवेगम्विनयेन तावता ॥ मभवेत्यभिमानशालिनामद
मुत्तंभयितुम्विभूतयः ॥ ४८ ॥ मदमानसमुद्धता नरे पंनविपुलैः नियमेन मुठता ॥
अतिमुठ उदस्यते नयान्नयहीनादपरज्यते जनः ४९ अपरागसमीरलो रितः
कमशीराकुलमससितिः ॥ सुकरस्तुरुवत्सहितु नारि पुरुनूयितुं महा
नपि ५० अराउरपुपठस्तिविग्रहः मभूमतः प्रकृतिप्रकोपजः ॥ अस्वितं हि हि न
रस्ते भूधरत्तरुशाखान्तनिद्यर्षजोऽनलः ॥ ५१ ॥ मन्निमानि नयप्रमाथिनस्समु
पेक्षेत समन्ततिद्विषः ॥ सुजयः खलु तादृगंतरे विपदन्ता ह्यविनीतसम्यहः ५२
लघुवृत्ततया मिहाङ्गु तम्बहिरत्तश्च नृपस्य मराडलम् ॥ अभिभूय हरत्य न
न्तराशी धिलं कुलमिवापगारयः ॥ ५३ ॥ अउशासतमित्य नाविलं नयवर्त्मकु
लमर्जुनाग्रजम् ॥ स्वयमर्थ इवाभिवां । तस्तमर्जियाय परासरात्मजः ॥ ५४ ॥
मधुरै रवशानिलं भयन्नपि तिर्य्य विशमं निरीक्षितैः ॥ परितः पटु विभ्रदे न

क्रि. रा.

४

सा नृह नंधाप्रविशोकनक्षमं ॥ ५५ ॥ सहस्रोपगतस्य विस्मयन्तपसां सतिरसु
रेनसा ॥ ५६ ॥ ददशेजगतीमुजामु निस्सवयुष्मा निवपु रायसंचयः ५६ युग्मं ॥
अथोद्युक्ते रासनतः परा घ्यादु द्यसध ता रुगावचकलाग्रः ॥ ५७ ॥ राजकीरार्ति
कविशामुजातः ॥ ५८ ॥ सुमेरोरिवतिग्मराग्निः ॥ ५९ ॥ अवहितहृदयो
विधायसो ॥ ६० ॥ विवदविप्रवेरु रूपदिष्टा मृतदनुमतं मलच्यकारपश्चा
प्रशमदवश्रुतमासनं नरेन्द्रः ५८ व्यक्तोदितस्मितमयुषविभासितो वृत्ति
सृज्यनेरभिमुखे सविकीर्णधा म्नाः ॥ ६१ ॥ तन्मन्त्रमिदमभितो गुरुमंशुजातं
५९ स्त्रीमुवाह सकेलस्य मृगाङ्गुः ॥ ६२ ॥ इति श्रीकीरार्तार्जुनीये महाकाव्ये क
विश्रीभारवीकृतो व्यासामिगमनो नाम द्वितीयः स्सर्गः ॥ २ ॥ ॐ ॥

राम
४

ततः शरच्चक्रकराभिरामैरुत्सर्पिभिः प्राशुभिर्वांशुजलेः॥ विभारामानीलरुचं
पिशङ्गीर्जरास्तडित्वंतामिवांबुवारुम् १ प्रसादलक्ष्मीदधतंसमग्रांबुः प्रकर्षेण
जनार्त्तगेन॥ प्रसह्यर्चतः सुसमासजंतमसंस्तुता नामापिभावमार्द्रम् २ अनुद्ध
ताकारनयाविविक्तांतन्वतमंतः करणस्पृष्टं नैधुर्यविश्रुभाविशेषभाजाकते
पसंभाषामिवेदितेन ३ धर्मात्मजोधर्मनिवाधिनीनां प्रसूतिमेनः प्रगुदांशुतीनां॥
हेतुतदम्यागमनेपरीशुसुरोपावीष्टुनिमावभावे ४ कालापकं अनाप्तपुरापोप
धयेदुरापाफलस्यनिर्द्धतरजाः सार्वत्री तुल्याभवदृशेनसंपदेयावृष्टेर्दिनोनीत
वत्सलकायाः ५॥ अथक्रियाकामउद्याः कल्लांसत्याशिषः संप्रतिभूमिदेवाः
आसंसतेरस्मिजगत्सुजातस्वप्यागतेयदृष्टमानपात्रे॥ ६॥ प्रियं विकृत्य
पहस्यानिश्रेयः परित्योति तनोति कीर्तिं॥ संदर्शनं लोकगुरोरमोघंतवा
सुजोनेरिवृकि नधत्ते॥ श्रयोतन्मये विहिमद्युतोमेन निर्वृतं निर्वृति
मेतिचक्षुः॥

की. त.

समुद्रितज्ञातिवियोगदुःखं त्वत्संनिधावृद्धसिती च चेतः॥ ८॥ निरास्यदं प्रश्नकु
तूरुल्लितमस्मात्स्वर्धनं किमुमिष्टहृदयं॥ तथापि कुल्यागकृती गिरं हेमा
प्रोतुमिच्छामुक्त्वसीकृतोति ८ इत्युक्त्वा नुक्तिविशेषरसं मनः समाधाय जयो
पपत्तौ॥ उक्तारचेतामिरमित्युक्तं देपायनेनाभिधेदेनरेन्द्रः॥ १०॥ चिचीयतां ज
मवतामलध्वीयशोवतं सामुप्रयवभूतिं॥ अमर्हिता वंधुषु तुल्यरूपावतिविशो
भेरा तपोधना नमः॥ ११॥ तथापि निधुनपतावकी नैः प्रकीकृतं मे हृदयं गुरो
धैः॥ कीतस्य हास्यामपि मुक्तिमात्रां भवेन्ति भव्ये रूपास्तः॥ सुतानक
यं किमु तस्य रात्रस्तु योधनं काशागुरो रतीतः॥ १२॥ यस्य कृत्वान्वः सवथाव
आदामोहं विधत्ते विद्यामिवायः॥ १३॥ जहातु नैनं कथमर्थसिद्धिः सशायकृत्सिद्धि
कृतिवृत्तयः॥ असाध्ययोगाहि जघांत रापाः प्रमाथिता विपदां पदाति १४ पथश्रुतायां

सप्तिते। रिपूरागाधस्योदधानेनधुरं पिराय त्वयावि यत्स्वय्य विपत्तिरम्याविकृतं
 प्रेमपरं गुरोसु १५ विधायविधं समनात्मनी नंशमेकवृत्ते भवेत्तस्य लेन॥ प्रकाशी
 तत्वमतिशीलसाराकृतोपकारा इव विद्विषसे ॥१६॥ ८२ भ्याध रित्री तव विक्रमे रा
 ज्यायां श्रुवीर्यास्त्रवर्णे विपक्षः ॥ अतः प्रकर्षाय विधिर्विधेयः प्रकर्षतं त्राहिरणे
 जपश्रीः ॥१७॥ त्रिः सप्तकृतोजगतीपती नो हन्ता गुरुयस्य सयामदग्न्यः ॥ कीर्यापधतः
 स्मृतताविवेदमकुरुष्यमाद्या रवशं गुराणां ॥१८॥ यस्मिन् नृनेभ्यर्ष्य कृतव्यलीक पराभ
 वं प्रासद्वोत क्रोपि ॥ धृन्वन्धनः कस्य रणे न कुर्यान्ममयेक प्रवरं समीक्ष्यः ॥१९॥ नो
 युग्मम् ॥ सजन्तमाजा विषुसं हतीर्वः सहेतक्रोप ज्वलितं गुरुः ॥ परिस्पु रत्नो लेशि
 रवाग्रजिकं जगज्जिघत्संतमिवांतवह्निं ॥२०॥ निरीक्ष्य संरं भनि रस्ताधैर्यराधेय
 माराधितजामदग्न्यश् असस्तुतेषु प्रसभं भयेषु जायेतैमृज्योरपि पक्षुपातः २१ यथा
 सभासाधितसाधनेन सदुज्यराभाचरजातपसाम् एते दुःशपसमवाथवीर्यमुन्मूलितारः क
 पिकेतनेन २२ मरुवयोगायम

रु

नो

किं तः
६

हामहिम्नः माराधनीता नृपदेवतानां ॥ दातुं प्रदानोचितं क्रूरि धाम्ना मुपागतः सि
द्धि मिवास्मि विद्या २३ ॥ युग्मम् ॥ इत्युक्तं वं तं व्रजसाधयेति प्रमाराय न्याक्यमजतमो ॥
प्रसेदिवांसंतमुपाससादवसन्ति वाते विनयेन जिह्मः ॥ २४ ॥ निर्योय विद्याथदिना
दिरम्या दिम्या दिवार्कं स्पुमुरवान्महर्षेः ॥ पार्थी न नं वान्कि कणावदाता हीतिः स्फुरास
कमिवाभिषेदे ॥ २५ ॥ यो गी न्वं तं योग्यतमायतस्मेतपः प्रभावाहिततारसद्यः ॥ ये
नास्पत त्वेषुकतेव बोधे समुन्निमीलेव चिराय चक्षुः ॥ २६ ॥ आकारमाशंसितं क्रूरि
मंदधानमंतः करणानुरूपं ॥ नियोजयिष्यन् विदयो दयेतं तपः समाधौ मुनिरित्युवाच २७
अनेन योगेन विवृणुते जानिजां परस्मै पदवीमपहृत् ॥ समाचराचारमुपात्रशस्त्रो
जयोपधासाभिषेदे मुनीनां ॥ २८ ॥ करिष्यसे यत्र सुदुः करालिप्रसत्तये गेभिर्दस्तपां सि
षः ॥ श्रीलोचयंचारु श्रीलोचयंतमैक्षणा न्नेष्यति गुह्यकस्ते ॥ २९ ॥ इति बुवारो नम
रेन्द्रस्नं महर्षि रगातेन तिरोवभूवे ॥ तं राजराजा न चरो स्पसद्यः प्रदेशा मादेश इवा
धितेषु ३० कृतानतिर्षा हृतसां त्रवादे जातस्पृहः पुराय जनः स जिह्मो ॥

राम
६

इयायसरव्याविवसंप्रसादं विश्वासयत्याशुसतांहियोगः ३१ अथो ह्यमासेवसुमेरु
कुं जात्रविहीयमानानुदयायतेन वृहद्युतीन्द्रः खकृतात्मन्मन्तमः शनैपभातुसु
ताम्रपेदे इव असशयालोपितकार्येनूनः प्रेम्णासमानोपविभज्यमानः तुल्यादि
भागादिवतमनोभिर्दुःखातिभारोपिलघुः समेने इव धैर्य्यगविश्वास्यतया
महर्षेतीकृदरातिप्रमवाञ्चन्योः ॥ वीर्य्यचविद्वत्सुतमद्योनः सतेषुनस्थान
मवापशोकः ३४ तान्भूरिधाम्नश्चतुरोपिद्वरं विहाययामानिववासरस्य एकोद्यम
ततदशर्मकृत्सां विभावरीध्वांतमिवप्रपेदे ३५ तुषारलेशकृत्तितोसलाभेपर्व
शुलीमंगलमंगभीरुः अगृहभागपिविलोनेसानलोचनेमिलयितुंविषेहे ३६
अकृत्रिमप्रेमरसामिरामेतामार्पितं दृष्ट्विलोमिद्वं मनःप्रसादांसीनानि ज
कामंजग्राहपाथेयमिवेंद्रस्तुतः ३७ धैर्य्यावसादेनहतप्रसादाञ्चमद्विपेनेव ज
निदीर्घसिंधुः निरुद्धवायोदयसन्नेकंठमुवाचकृच्छ्रतिराजपुत्री ॥ ३८ मग्नादिव दि

किं तं

१

एष निपंकभूते संभावनां भूतिमिवोद्धरिष्यन् अथिद्विषामातपसां प्रसिद्धे रस्म
दिनामाभ्रंशं नमनीम् ॥ ३८ ॥ यशोधिगंतुं सुखविषयायाचामउष्यसंख्याम
तिवतुर्तिवा अउलुका नामभियोगभाजं समुत्सुकेषां कमुपेति सिद्धिः ४० लोके
विधात्रा विहितस्य गोपुंक्षत्रस्य मुहं नुसुजे वमोजः ॥ तेजस्य तापविजये कुरुते
निघ्नं प्रियं प्राणमिवाभिमानं ४१ वीडा न तैरा सज नोपनीतः संशय्य कुरुते
पैः प्रपन्नः वितानभूतं विततं पथिव्या यशः समूह निवदिग्विकीर्णम् ॥ ४२
वीर्यावदाने मुक्ताभिर्मरीस्तन्वन्तामिव संप्रतीतिं ॥ कुर्वन्मपामक्षयमाय
ती नामर्कं विद्यामनुद्वावशेषः ४३ प्रसह्योस्मा सुपरेः प्रयुक्तो वक्तुं न शक्यः
किमुताधिकं नवीकरिष्यत्युपपुष्यदार्द्रः सत्वदिनामेह दयं निवारः ४४
कात्वा पक्वमप्राप्तो मिमानव्यसनादसह्यं दंतीयदंतव्यसनादिकारं ॥ द्विषत्प्रता
पांतरि तोरुतेजाः शरद्वनाकीर्णं दवादिदन्तः ४५ सव्रीडमंदे रिवनिः क्रियत्वा नासर्थम

स्त्रैरवभासमानः ॥

राम

यशः क्षया ह्यीराजलार्गवाभस्मस्यमाकारमिवाभिपन्तः ॥ ४६ ॥ दुःशासनामर्ष
न जायि कीर्तिरेभिर्विनाथैरिव भाग्यनाथैः क्रमैः कृद्ध्यकृतवीर्यसाधः कश्चित्सद
वासिधत्रं जयस्त्रं ॥ ४७ ॥ सहस्रत्रिवत्रासहः सतां यस्तत्कर्मकर्मसुपस्यशक्तिं
बहन्नुमीमप्यफलोर्थं जाते करोत्यसंस्कारहतामिवोक्तिम् ॥ ४८ ॥ वीतो जसः सन्निधि
मात्रशेषाभवत्कृतामिति मवेक्ष्यामहाः ॥ ४९ ॥ समानदुःखा इव नस्वेदीयाः सरूपतां पा
र्थगुणाभजातं ॥ ५० ॥ असिप्यमहं रिपुभिः प्रमदान्नागे रिवोत्तुनसटं मगेन्द्रं ॥ त्वां धू
रियं योग्यतया धिखटादीत्यादिनश्रीरिव धर्मरश्मिं ५० करोति जः सर्वत्र नातिरिक्तं
संभावनामर्थवतीं क्रियाभिः ॥ ५१ ॥ संसृज्जाते पुरुषाधिकारे पूरणीतं समपेति संख्या ५१
प्रियेषु येः पार्थविनोपपत्तयिर्विद्यमानैः कृमिप्रतिचैतः ॥ त्वेव प्रयाते स्पृजया य
क्रियादधानां मद्यवापिद्यात् ॥ ५२ ॥ मागास्त्रिरायेकचरः प्रमादं वसन्तसंधाध
शीवेपि देवे ॥ मासयैरो गोपहतात्मनो हि स्वलोति साधुव्यपिमानसानि ५३
तदा शुकुर्वन्यवचनं महर्षे नो रथान्नः सफलीकृतस्य प्रत्यागतं त्वास्मिन्तार्थ

क्रि. त.

121/9 (6)

मेवस्तनोपपीठं परिर ह्यु कामा ५४ उदीरितांतामिति पाद्मसेन्या सेन्या नवीक
तोद्गाहित विप्रकाराम् ॥ आसाद्य वाचं सभ्यं दिदीपे काष्ठा मुदी चीमिव तिग्मरश्मिः ५५ ॥
अथाभिपश्य निवविद्विषः पुरः पुरोधसरोपितहेतिसंहतिः वभार रम्योपिवपुः
सभीषणं गतः क्रियां मेव त्रयमिच्छा रिक्ताम् ॥ अवि तं द्य कि कर्षणं परैः प्रथित ज्या
रवकर्म कार्मकं अगतावरि दृष्टि गोचरं सित निस्त्रिंशायुजो महेषु धी ५७ पशसे
वतिरोदध नमुत्तमहसो गोत्रमिदं युध क्षतीः कवचं च सरत्न मुद्र ह न्य वित्त ज्यो
तिरि कांत रं दिवः ५८ अत्र का धि प म त्य दर्शितं श्रीवसुर्वीर्यं संप्रया न हृदया
निसमाविवेश सशरामुद्राव्य दशं तपोभृता ५९ विमिर्विशेषकं ॥ अतुजगु
रथ दिव्यं दुन्दुभिध्वानमाशः सुरकुसुम निपाते र्यो मित लक्ष्मीर्वितेने प्रियमि
वकथयिष्य नात्रि वि कु सुखं तौ भवम निभ तवेलावीचि वाहुः पयोधिः ५९ ॥
इति श्री किरातार्जुनीये महाकाव्ये भारवीकृतो अर्जुन प्रस्थाने नाम तृतीयः सर्गः ॥

इति किरातार्जुनीयम्

राम ८